

POSTANOWIENIE

Dnia 17 czerwca 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Gonera (przewodniczący)

SSN Bogusław Cudowski

SSN Romualda Spyt (sprawozdawca)

w sprawie z protestu wyborczego S. J.

przeciwko ważności wyborów do Parlamentu Europejskiego,
przy udziale:

1) Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej,

2) Prokuratora Generalnego,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 17 czerwca 2014 r.,

postanawia:

pozostawić protest bez dalszego biegu.

UZASADNIENIE

Pismem, które wpłynęło do Sądu Najwyższego dnia 5 czerwca 2014 r., S. J. wniósł „Protest wyborczy w związku z uniemożliwieniem głosowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego w dniu 25 maja 2014r.”

W uzasadnieniu wnoszący protest wskazał: „W dniu 21 maja zatelefonowałem do Krajowego Biura Wyborczego w K. w celu uzyskania informacji czy mając zaświadczenie o prawie do głosowania poza miejscem zameldowania mogę głosować w Konsulacie Polskim we Lwowie, w odpowiedzi pracownik potwierdził, że mogę głosować w tymże Konsulacie. Jakież było moje zdziwienie

gdy okazało się to niemożliwe w dniu 25 maja 2014 r. Pan który otworzył drzwi konsulatu stwierdził, że nie ma w konsulacie głosowania ze względu na sytuację polityczną i niemożność zapewnienia właściwych warunków temuż głosowaniu jednocześnie informując, że możemy to zrobić w Kijowie (że niby bezpieczniej?). Chcieliśmy zapytać się kto tak postanowił ale temu panu bardzo się spieszyło i pomimo próśb, że chcemy jeszcze porozmawiać o innej sprawie pan szarpnął uchylone lekko drzwi zamykając je przed nami. Pomimo ponownych próśb z naszej strony, drzwi nie zostały otworzone. Oprócz mnie pod konsulat przybyło aby zagłosować sześć osób, a nie mieliśmy możliwości dotarcia do granicy polskiej aby tam skorzystać z przysługującego nam prawa. Chcieliśmy również zgłosić w konsulacie fakt niszczenia grobowca rodziny T., którego byliśmy świadkami na cmentarzu Łyczakowskim.

Podanie nieprawdziwych informacji przez pracownika Krajowego Biura Wyborczego w K. pozbawiło mnie jak również moich znajomych czynnego prawa wyborczego co jest naruszeniem ustawy Kodeks Wyborczy art. 10. § 1.”

Państwowa Komisja Wyborcza pismem z dnia 6 czerwca 2014 r. przedstawiła swoje stanowisko w przedmiocie zarzutów protestu przeciwko ważności wyborów do Parlamentu Europejskiego, przeprowadzonych w dniu 25 maja 2014 r. i wniosła o pozostawienie protestu bez dalszego biegu na podstawie art. 243 § 1 w związku z art. 82 § 1 i w związku z art. 336 Kodeksu wyborczego.

Państwowa Komisja Wyborcza wskazała, że wnoszący protest formułuje w nim zarzuty uniemożliwienia wzięcia udziału w głosowaniu w związku z nieutworzeniem obwodu głosowania we Lwowie oraz podania nieprawdziwej informacji w tym zakresie przez pracownika Delegatury Krajowego Biura Wyborczego w K. Zauważyła, że zgodnie z art. 82 § 1 Kodeksu wyborczego protest przeciwko ważności wyborów może być wniesiony z powodu dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom lub naruszenia przepisów Kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów. Wnoszący protest nie formułuje w nim zarzutów tego rodzaju. Protest nie spełnia zatem wymagań formalnych.

Tym niemniej, odnosząc się do przedstawionych zarzutów, Państwowa Komisja Wyborcza wyjaśniła, że stosownie do art. 14 § 2 Kodeksu wyborczego

obwody głosowania dla obywateli polskich przebywających za granicą tworzy, w drodze rozporządzenia, minister właściwy do spraw zagranicznych, po zasięgnięciu opinii Państwowej Komisji Wyborczej, określając ich liczbę oraz siedziby obwodowych komisji wyborczych. W trakcie prac nad projektem rozporządzenia Ministra Spraw Zagranicznych w sprawie utworzenia obwodów głosowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego w Rzeczypospolitej Polskiej dla obywateli polskich przebywających za granicą zwróciła się do Ministra Spraw Zagranicznych o szczegółowe wyjaśnienia dotyczące zmniejszenia liczby obwodów głosowania za granicą. Po uzyskaniu wyjaśnień Komisja negatywnie opiniowała pierwotny projekt rozporządzenia w tej sprawie. W związku z tym podczas posiedzenia Państwowej Komisji Wyborczej w dniu 7 kwietnia 2014 r., doszło do spotkania w tej sprawie przedstawicieli Komisji i Ministerstwa Spraw Zagranicznych. Podczas spotkania przedstawiciel Ministerstwa Spraw Zagranicznych poinformował o zmniejszeniu liczby obwodów na Ukrainie - z 7 do 1 (tylko w Kijowie) ze względu na bardzo napiętą sytuację i obawę o bezpieczeństwo głosujących i komisji wyborczych. Podkreślono, iż na Ukrainie jest dużo broni, mogą być akty przemocy, różne prowokacje; lokale wyborcze są oznakowane, widoczne i choćby z tego powodu są łatwe do atakowania. Przedstawiciele Państwowej Komisji Wyborczej zwracali uwagę na nieutworzenie żadnego obwodu we Lwowie, gdzie przebywa duża liczba obywateli polskich. Jednakże mimo tego przedstawiciel Ministerstwa Spraw Zagranicznych, odnosząc się do tej kwestii raz jeszcze podkreślił, że w obecnej sytuacji nie ma pewności co do możliwości zabezpieczenia lokali wyborczych i głosujących. W związku z tym Państwowa Komisja Wyborcza przyjęła do wiadomości wyjaśnienia złożone przez przedstawicieli Ministra Spraw Zagranicznych dotyczące ograniczenia do jednego liczby obwodów głosowania tworzonych na Ukrainie ze względu na brak możliwości zapewnienia bezpieczeństwa głosującym i komisjom wyborczym. Państwowa Komisja Wyborcza jednocześnie zwróciła się do Ministra Spraw Zagranicznych o przeprowadzenie przez polskie placówki dyplomatyczne i konsularne szerokiej akcji informacyjnej wśród wyborców przebywających za granicą, dotyczącej głosowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego, w tym o możliwości głosowania korespondencyjnego oraz o tworzenie dodatkowych obwodów głosowania w przypadku uzyskania

informacji o zwiększonym zainteresowaniu wyborców głosowaniem osobistym w lokalu wyborczym.

Państwowa Komisja Wyborcza podkreśliła również, że rozporządzenie Ministra Spraw Zagranicznych z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie utworzenia obwodów głosowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego w Rzeczypospolitej Polskiej dla obywateli polskich przebywających za granicą zostało ogłoszone w Dzienniku Ustaw z dnia 22 kwietnia 2014 r. poz. 509, a zatem na ponad miesiąc przed wyborami. Rozporządzenie to, w tym także informacja o utworzeniu tylko jednego obwodu głosowania na Ukrainie (w Kijowie), było dostępne między innymi na stronie internetowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych oraz na stronach internetowych Państwowej Komisji Wyborczej. Ponadto, stosownie do art. 16 § 3 Kodeksu wyborczego, konsul podaje, w formie obwieszczenia, do wiadomości wyborców, najpóźniej w 21 dniu przed dniem wyborów informację między innymi o numerach oraz granicach obwodów głosowania utworzonych za granicą, a także o wyznaczonych siedzibach obwodowych komisji wyborczych.

Państwowa Komisja Wyborcza wyjaśniła jednocześnie, że nie posiada informacji co do zdarzenia opisanego w proteście, dotyczącego podania błędnej informacji przez pracownika Delegatury Krajowego Biura Wyborczego w Katowicach. Jednakże nawet jeśli ewentualnie taka sytuacja miała miejsce, to należy stwierdzić, że uzyskanie informacji o obwodach głosowania utworzonych za granicą nie sprawiało wyborcom żadnych trudności, gdyż tak jak wskazano wyżej, informacja ta podana była do publicznej wiadomości odpowiednio wcześniej.

Państwowa Komisja Wyborcza zwróciła przy tym uwagę, że ewentualny brak możliwości wzięcia udziału w głosowaniu wynika w tym przypadku z braku wiedzy wyborcy na temat obwodów głosowania utworzonych za granicą, nie zaś z celowego utrudniania, a nawet uniemożliwienia wzięcia udziału w głosowaniu przez organy Państwa, jak wskazano w proteście.

Ponadto nieprawdziwe jest stwierdzenie zawarte w proteście, że wnoszący protest został pozbawiony czynnego prawa wyborczego. Zgodnie bowiem z art. 10 § 2 Kodeksu wyborczego nie ma prawa wybierania osoba pozbawiona praw

publicznych lub ubezwłasnowolniona prawomocnym orzeczeniem sądu oraz pozbawiona praw wyborczych prawomocnym orzeczeniem Trybunału Stanu.

Z uwagi na powyższe, zdaniem Państwowej Komisji Wyborczej zarzuty zawarte w proteście są merytorycznie nieuzasadnione i oczywiście bezzasadne.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (Dz. U. Nr 21, poz. 112 ze zm.) w art. 336 stanowi, że do protestów wyborczych i postępowania w sprawie stwierdzenia ważności wyborów do Parlamentu Europejskiego stosuje się odpowiednio przepisy art. 241-246 tej ustawy. Zgodnie z art. 241 § 3 Kodeksu wyborczego, wnoszący protest powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty. Przedmiotem zarzutów może być zaś dopuszczenie się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów lub naruszenie przepisów kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów (art. 82 § 1).

Biorąc pod uwagę powyższe, Sąd Najwyższy uznał, że podniesione przez wnoszącego protest zarzuty nie mieszczą się w ustawowo zakreślonym przedmiocie protestu wyborczego, nie wskazują bowiem na dopuszczenie się przez jakąkolwiek osobę przestępstwa przeciwko wyborom ani też na naruszenie przepisów Kodeksu wyborczego dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów.

Dodać należy, że udzielenie mylnej informacji co do właściwego obwodu głosowania przez pracownika Delegatury Krajowego Biura Wyborczego w Katowicach (co oczywiście nie powinno mieć miejsca) nie można utożsamiać z uniemożliwieniem wzięcia udziału w głosowaniu. Obwody głosowania dla obywateli polskich przebywających za granicą tworzy, w drodze rozporządzenia, minister właściwy do spraw zagranicznych, po zasięgnięciu opinii Państwowej Komisji Wyborczej, określając ich liczbę oraz siedziby obwodowych komisji wyborczych (art. 14 Kodeksu wyborczego). W odniesieniu do wyborów do Parlamentu

Europejskiego w dniu 25 maja 2014 r. kwestię tę uregulowało rozporządzenie Ministra Spraw Zagranicznych z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie utworzenia obwodów głosowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego w Rzeczypospolitej Polskiej dla obywateli polskich przebywających za granicą, ogłoszone w Dzienniku Ustaw z dnia 22 kwietnia 2014 r. poz. 509, a zatem na ponad miesiąc przed wyborami. Trzeba też wskazać, że rozporządzenie to, w tym także informacja o utworzeniu tylko jednego obwodu głosowania na Ukrainie (w Kijowie, obwód nr 150), było dostępne między innymi na stronie internetowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych oraz na stronach internetowych Państwowej Komisji Wyborczej.

Tak więc informacja o utworzeniu wyłącznie jednego obwodu głosowania na Ukrainie była ogólnie dostępna dla potencjalnych wyborców, co zapewniało im skorzystanie z czynnego prawa wyborczego w wyborach do Parlamentu Europejskiego.

Z tych względów, na podstawie na podstawie art. 243 § 1 Kodeksu wyborczego orzeczono jak w sentencji.